

„Szembenézni” konferencia

Loránd Ferenc emlékezete jegyében

MŰHELY

A Magyar Pedagógiai Társaság, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar és a Miskolci Egyetem április 9-én közösen rendezte meg Loránd Ferencre emlékező konferenciáját. Az ELTE PPK-n tartott rendezvényen Loránd Ferenc barátai, kollégái, tanítványai és családtagjai vettek részt. A szervezők olyan szakmai program összeállítására törekedtek, melyen maga Loránd Ferenc is örömmel venne részt. Így azok a gondolatok, eszmei drámatok kerültek az előadások fókuszába, melyek Loránd életútját, életművét jellemezték, reflektálva a köznevelés, közoktatás, közpolitika mai helyzetére is. Összeállításunkban a konferencián elhangzott előadások szerkesztett változatát közöljük. A nélkülözhetetlen párbeszéd és a termékeny viták jegyében.

LÉNÁRD SÁNDOR

A szavaink, fogalmaink pontos használatának jelentősége

Konferencia-megnyitó

Az ELTE PPK Neveléstudományi Intézetének vezetőjeként úgy gondolom, hogy méltóbb helyet aligha lehetett volna találni ennek a konferenciának, hiszen ezen az egyetemen, és különösen ezen a karon a hallgatókat és az oktatókat olyan nyitott szemléletmód és olyan korszerű tanulásértelmezés jellemzi, mely közel áll Loránd Ferenc pedagógiai nézeteihez. Ebben az épületben a pszichológusok, a neveléstudósok, a tanárjelöltek és a továbbképzéseken

részt vevő tanárok egyaránt megtanulják, hogyan lehet megismerni és tiszteletben tartani mások értékeit, mit jelent az elfogadás, és mindezt hogyan lehet komprehenzív módon megvalósítani.

Loránd gyakran azzal indította az előadásait: „*A mondanivalóm követhetősége szempontjából elengedhetetlen, hogy előljáróban értelmezsem az előadásom címében szereplő fogalmakat.*” – mindig szerette volna, hogy tisztán, az adott téma fogalmához

kötődően folyják a diskurzus. Többek között azt tanultam meg tőle, hogy a fogalmakról tisztán SZABAD csak beszélni. Az egyik ilyen fogalom, amiről fontos a mai konferencián szót ejteni, az iskolai esélyek kérdése. Ezt ő úgy értelmezte, hogy „*mindenkinek egyenlő esélye legyen arra, hogy fedezze saját adottságait és azokat kiteljesíthesse.*”¹ Gondoljuk végig, hogy számunkra ez a mondat mit jelent, és azon is érdemes

gondolkodni, hogy a mai iskolai struktúra valójában hogyan segíti mindezt elől. Egy másik olyan terület, ami számomra meghatározó volt a fogalomtisztázások kapcsán, az ún. *hátrányos helyzet* kérdésköre.

Loránd gyakran beszélt erről a fogalomról, melynek átgondolásához négy szempontot emelt ki:

- viszonyfogalom, csak valamihez képest értelmezhető,
- különböző korszakokban mást jelent, könnyen kiüresíthető,
- az egyének sokszínűsége miatt eltérően élünk meg adott helyzetet, és különböző módon viselkedünk,

---

mindig szerette volna, hogy tisztán, az adott téma fogalmához kötődően folyják a diskurzus

---

- értékfüggő, azaz meghatározó hatása van annak, hogy a többségi kultúra hogyan viszonyul a kisebbség értékeihez, kultúrájához.²

Aki ismerte Loránd Ferencet, az mindenképpen viszonyult hozzá valahogyan. Nem mindenki szerette őt, de aki szerette, az nagyon szerette, és akit ő szeretett, azt nagyon szerette, ahogyan csak ő tudott szeretni. Igazi személyiség volt, akivel hatalmas élmény volt vitatkozni (igaz, meggyőzni jószíri-vel nem lehetett), aztán jó érzés volt látni, hogy évek alatt hogyan épülnek be egymás gondolatai a másik szemléletébe. A világ ugyan sokszínű, számos érték él egymás mellett, Loránd Ferenc azonban mindig világosan, előre definiált fogalmak és stabil értékek mentén fogalmazta meg a véleményét, vázolta fel vitát generáló gondolatait. A mai konferenciát mi is ebben a szellemben készítettük elő.

¹ Loránd Ferenc (2000): *Értékek és generációk*. OKKER Kiadó, Budapest.

² Ua.